

Sygnatura akt VI Ka 633/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **21 października 2014** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Dariusz Prażmowski

Sędziowie SSO Krzysztof Ficek

SSO Marcin Schoenborn (spr.)

Protokolant Natalia Skalik-Paś

przy udziale Marka Dutkowskiego

Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 21 października 2014 r.

sprawy **P. W. (W.), syna G. i Z.**

ur. (...) w Z.

oskarżonego z art. 209§1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżyciela publicznego

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrzu

z dnia 20 maja 2014 r. sygnatura akt VII K 37/14

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Zabrzu do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt VI Ka 633/14

UZASADNIENIE

P. W. został oskarżony o to, że:

I. w okresie od 7 kwietnia 2010 r. do 1 sierpnia 2010 r. w Z. będąc zobowiązanym z mocy ustawy do łożenia na utrzymanie syna S. F. w sposób uporczywy uchylał się od tego obowiązku, przez co naraził go na niemożność zaspokojenia potrzeb życiowych, tj. o czyn z art. 209 § 1 kk,

II. w okresie od 2 września 2010 r. do 8 marca 2011 r. w Z. będąc zobowiązanym z mocy ustawy do łożenia na utrzymanie syna S. F. w sposób uporczywy uchylał się od tego obowiązku, przez co naraził go na niemożność zaspokojenia potrzeb życiowych, tj. o czyn z art. 209 § 1 kk,

III. w okresie od grudnia 2012 r. do 23 sierpnia 2013 r. w Z. będąc zobowiązanym z mocy ustawy do łożenia na utrzymanie syna S. F. w sposób uporczywy uchylał się od tego obowiązku, przez co naraził go na niemożność zaspokojenia potrzeb życiowych, tj. o czyn z art. 209 § 1 kk.

Sąd Rejonowy w Zabrze wyrokiem z dnia 20 maja 2014 r. sygn. akt VII K 37/14 wydanym na posiedzeniu w trybie art. 335 kpk orzekł, że:

1. uznaje oskarżonego P. W. za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów opisanych w pkt I-III aktu oskarżenia, tj. występków z art. 209 § 1 kk i za to na mocy art. 209 § 1 kk w zw. z art. 91 § 1 kk skazuje go na karę 1 roku pozbawienia wolności;
2. na mocy art. 69 § 1 i 2 kk i art. 70 § 1 pkt 1 kk warunkowo zawiesza wykonanie kary pozbawienia wolności ustalając okres próby na 3 lata;
3. na mocy art. 72 § 1 pkt 3 i 8 kk zobowiązuje oskarżonego w okresie próby do:
 - łożenia na utrzymanie syna S. F.,
 - poszukiwania pracy zarobkowej,
 - spłaty zaległości alimentacyjnych;
4. na podstawie art. 624 § 1 kpk zwalnia oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych, obciążając nimi Skarb Państwa.

Apelację od tego wyroku złożył oskarżyciel publiczny z Prokuratury Rejonowej w Z., który zaskarżył orzeczenie w całości na niekorzyść oskarżonego. Zarzucając mu zaś obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, a to art. 335 § 1 kpk w zw. z art. 343 § 7 kpk poprzez uwzględnienie przez Sąd wniosku prokuratora o skazanie P. W. bez przeprowadzenia rozprawy i uznanie oskarżonego za winnego popełnienia występków z art. 209 § 1 kk opisanych w punktach od I do III aktu oskarżenia, przy przyjęciu, że zostały one popełnione w ramach ciągu przestępstw i skazanie oskarżonego na jedną karę w wymiarze 1 roku pozbawienia wolności, podczas gdy brak podstaw do przyjęcia, że czyny określone w punktach II i III aktu oskarżenia zostały popełnione w podobny sposób, w krótkich odstępach czasu, zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw, albowiem odstęp czasu pomiędzy czynem opisanym w pkt II, a kolejnym zachowaniem występującym znamiona występków z art. 209 § 1 kk wnosi ponad półtora roku, za zatem przekracza ramy czasowe pozwalające uznać, że zostały one popełnione w krótkich odstępach czasu, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W toku rozprawy apelacyjnej Prokurator Prokuratury Okręgowej w G. z powołaniem się na zarzut podniesiony w środku odwoławczym wniósł jedynie o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie oskarżonemu kary 8 miesięcy pozbawienia wolności za stanowiące ciąg przestępstw czyny z pkt I i II aktu oskarżenia oraz kary 6 miesięcy pozbawienia wolności za czyn z pkt III aktu oskarżenia, a w konsekwencji kary łącznej 1 roku pozbawienia wolności i wskazanie, że tej właśnie kary odnosiłoby się rozstrzygnięcie o warunkowym zawieszeniu wykonania z pkt 2.

Sąd Okręgowy w Gliwicach zważył, co następuje.

Zgodzić należało się z Prokuratorem, iż zaskarżony wyrok zapadł z obrazą art. 335 § 1 kpk w zw. z art. 343 § 7 kpk, która miała wpływ na jego treść.

Istota wytkniętego uchybienia sprowadzała się do tego, że Sąd I instancji niezasadnie uznał, iż istniały podstawy do uwzględnienia bez jakichkolwiek zmian wniosku prokuratora o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy i wymierzenia oskarżonemu uzgodnionej z nimi kary i środków probacyjnych.

Stwierdzenie tego uchybienia musiało zaś w okolicznościach niniejszej sprawy skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Gliwicach. Jego korekta i to bez poczynienia dodatkowych uzgodnień z oskarżonym, co w istocie postulował Prokurator w toku rozprawy apelacyjnej, jakkolwiek co do zasady dopuszczalna (por. uchwałę 7 sędziów SN z 25 września 2013 r., I KZP 5/13, LEX nr 1371922), całkowicie ignorowałyby bowiem istotę i charakter stwierdzonego naruszenia prawa procesowego.

Doszło zaś do niego dlatego, że rzeczywiście z obrazą prawa materialnego, a to art. 91 § 1 kk, Prokurator z oskarżonym uzgodnił jedną karę za zarzucane mu występki z art. 209 § 1 kk, gdy tylko dwa z nich, konkretnie opisane w pkt I i II aktu oskarżenia, stanowiły ciąg przestępstw pozwalający zgodnie z przywołanym przepisem na wymierzenie za niego jednej kary, w związku z czym za trzeci z czynów należało wymierzyć odrębną karę, a z połączenia kar jednostkowych orzec karę łączną. Co więcej Sąd meriti zaakceptował tego rodzaju uzgodnienia, a nie był do tego uprawniony, gdy pozostawały one w sprzeczności z prawem materialnym, do stosowania którego był zobligowany (por. wyrok SN z 9 stycznia 2013 r., IV KK 310/12, Prok. i Pr. -wkl. 2013/4/12).

Ciąg przestępstw jest bowiem odmianą zbiegu rzeczywistego przestępstw z art. 85 kk. Dla jego przyjęcia wymaga się także popełnienia przez sprawcę co najmniej dwóch przestępstw przed wydaniem pierwszego nieprawomocnego wyroku. Dodatkowymi jednak przesłankami warunkującymi istnienie ciągu przestępstw są: tożsamość kwalifikacji, krótkie odstępy czasu, podobny sposób działania.

Słusznie jednak zauważył skarżący, iż odstęp czasu wynoszący przeszło półtora roku, jaki dzielił ostatni z przypisanych oskarżonemu czynów z art. 209 § 1 kk od tego, który popełnił bezpośrednio przed nim, nie kwalifikował się w żadnym razie jako krótki w rozumieniu art. 91 § 1 kk. Za krótki odstęp czasu uważa się bowiem zasadniczo okres do kilku miesięcy, choć przyjmuje się też, że już półroczna przerwa między kilkoma przestępstwami przekracza granice krótkiego odstępu czasu znamiennego dla ciągu przestępstw (por. wyrok SA w Krakowie z dnia 9 marca 2000 r., II AKa 12/99, KZS 2000/3/30). W każdym bądź razie objęcie konstrukcją ciągu przestępstw z art. 91 kk czynów popełnionych w odstępie jednego roku, jak i dłuższym, nie da się pogodzić z zawartym w tym przepisie wymogiem działania „w krótkich odstępach czasu”, nawet jeśli uznać, że pojęcie to - jako ustawowo niezdefiniowane - poddaje się zróżnicowanej interpretacji uzależnionej między innymi od charakteru więzi łączącej poszczególne czyny (por. wyrok SA w Katowicach z 9 maja 2002 r., II AKa 118/02, KZS 2002/11/57).

Tymczasem Sąd Rejonowy miał możliwość doprowadzenia do takiej modyfikacji wniosku Prokuratora o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy i uzgodnienia jego treści ze stronami, która pozwalałaby na wydanie orzeczenia merytorycznego w trybie konsensualnym bez przeprowadzenia rozprawy. Tak Prokurator, jak i oskarżony byli bowiem obecni na posiedzeniu, na którym zapadł zaskarżony wyrok. Nie czyniąc zaś niczego w tym kierunku, nie powinien był wydawać orzeczenia, wprowadzając wnioskowanego przez Prokuratora i uzgodnionego z oskarżonym, nie mniej nie odpowiadającego prawu materialnemu. W takiej sytuacji powinien natomiast zgodnie z art. 343 § 7 kpk miast wyrokować na posiedzeniu rozpoznać sprawę na zasadach ogólnych, a więc skierować ją na rozprawę.

Kiedy więc Sąd Rejonowy do żadnego z tych alternatywnych sposobów procedowania się nie zastosował, a w toku rozprawy apelacyjnej nie zaistniała możliwość uzgodnienia z oskarżonym wnioskowanych przez Prokuratora kar jednostkowych i kary łącznej, Sądowi Okręgowemu w związku ze stwierdzeniem uchybienia wytkniętego w środku odwoławczym nie pozostało nic innego jak uchylić zaskarżony wyrok.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy będzie uprawnionych do poczynienia uzgodnień, których zaniechano w dotychczasowym postępowaniu. W zależności zaś od ich wyniku będzie wyrokował bądź na posiedzeniu w przedmiocie zmodyfikowanego wniosku o wydanie wyroku skazującego w trybie art. 335 kpk, bądź też na rozprawie.

Mając to wszystko na względzie, orzeczono jak w wyroku.